

POŽIŪRIS Į LOBISTINĘ VEIKLĄ

REPREZENTATYVI LIETUVOS ĮMONIŲ APKLAUSA
2014 M. LAPKRIČIO 24 – GRUODŽIO 10 D., N = 604

Tyrimas atliktas „Transparency International“ Lietuvos skyriaus užsakymu 2014 m. gruodžio mėn.

Co-funded by the Prevention of and Fight against Crime Programme of the European Union

TYRIMO METODIKA

- Tyrimo laikas: 2014 m. lapkričio mėn. 24 d. – gruodžio mėn. 10 d.
- Respondentų skaičius: N = 604
- Tyrimo objektas: privačių Lietuvos įmonių vadovai
- Apklausos būdas: interviu telefonu
- Atrankos metodas: tikimybinė atranka iš įmonių katalogo „Visa Lietuva“

ĮMONIŲ CHARAKTERISTIKA

Darbuotojų skaičius:	Iki 10 darbuotojų	71%
	11-50 darbuotojų	24%
	51-250 darbuotojų	4%
	251 ir daugiau darbuotojų	1%

Įmonės pagrindinė veiklos sritis:

Mažmeninė ir didmeninė prekyba (vaistinės, degalinės, parduotuvės)	24%
Gamyba ir apdirbamoji pramonė	12%
Transportas, logistika	11%
Statyba	8%
Buitinės paslaugos (siuvyklos, taisyklos ir pan.)	5%
Verslo paslaugos (konsultavimas, darbuotojų atranka, rinkos tyrimai ir pan.)	5%
Žemės ūkis, medžioklė, miškininkystė, žuvininkystė	5%
Finansai, draudimas	5%
Viešbučiai ir restoranai	4%
Sveikatos priežiūra ir socialinis darbas	2%
Elektros, dujų, garo ir karšto vandens, šilumos tiekimas	2%
Švietimas (mokyklos, darželiai)	0,3%
Kasyba ir karjerų eksploatavimas	0,2%
Kita veiklos sritis	17%

ĮMONIŲ CHARAKTERISTIKA

Rinkų pobūdis:

Į Lietuvos rinką orientuota	76%
Į kitų šalių rinkas orientuota	10%
Į abi rinkas orienuota	14%

Nuosavybės tipas:

Lietuvos kapitalas	96%
Užsienio kapitalas	2%
Mišrus (Lietuvos ir užsienio kapitalas)	2%

ĮMONIŲ CHARAKTERISTIKA

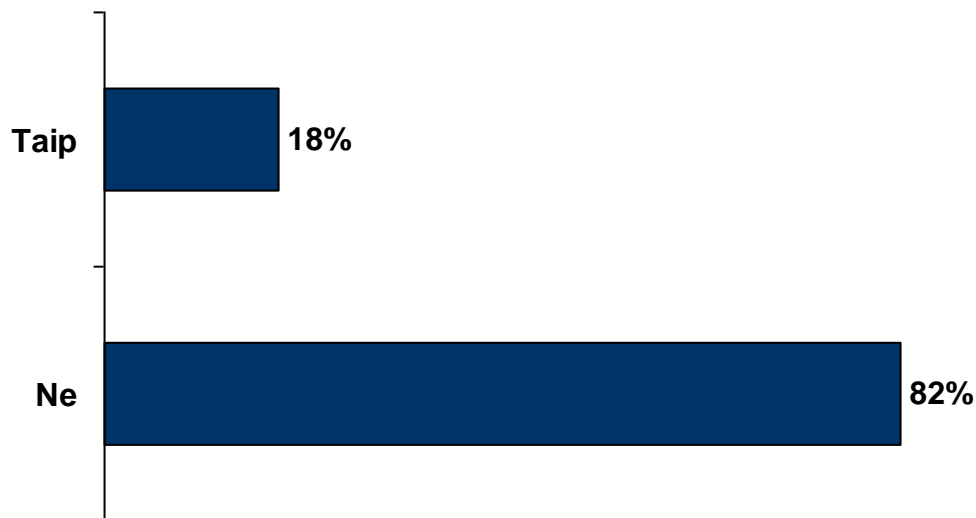
Apskritis:

Vilniaus	23%
Kauno	19%
Klaipėdos	16%
Šiaulių	12%
Panevėžio	8%
Alytaus	6%
Utenos	4%
Marijampolės	3%
Tauragės	3%
Telšių	3%

Ar įmonė turi rašytines elgesio/ etikos taisykles:

Taip	28%
Ne	70%
Neatsakė	2%

AR JŪSŲ ĮMONĖ PRIKLAUSO ASOCIACIJAI, VIENIJANČIAI JŪSŲ SRITIES ĮMONES?

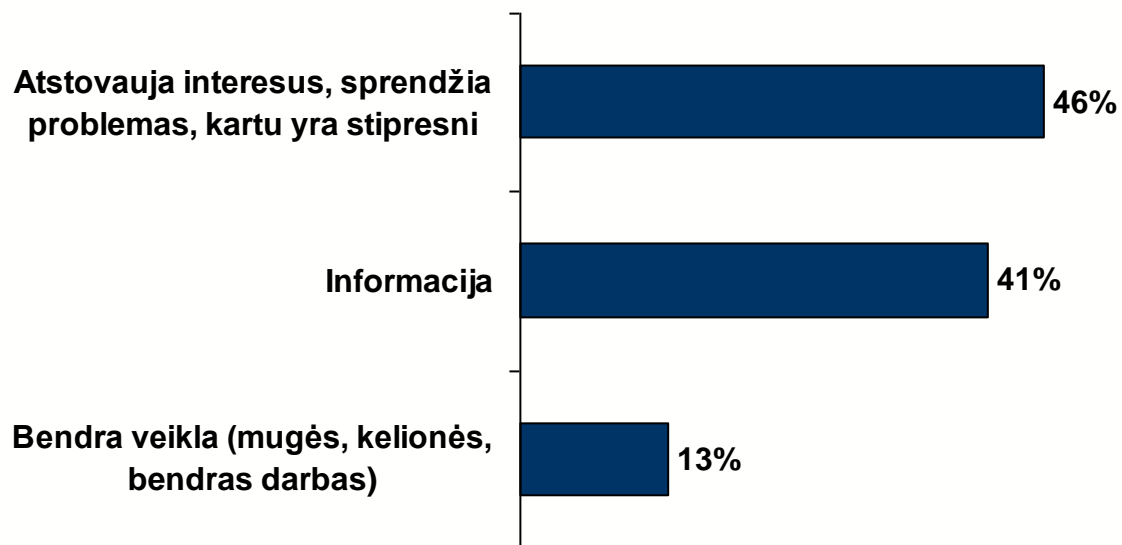

18 % įmonių priklauso asociacijoms. Daugiau tokių tarp didesnių įmonių: asociacijoms priklauso 13 % įmonių, kuriose dirba iki 10 darbuotojų, 25% – įmonių, kuriose dirba 11-50 darbuotojų, o jei darbuotojų yra daugiau nei 50, tai asociacijoms priklauso 54% įmonių. Daugiau priklausančių asociacijoms yra Vilniaus apskrityje.

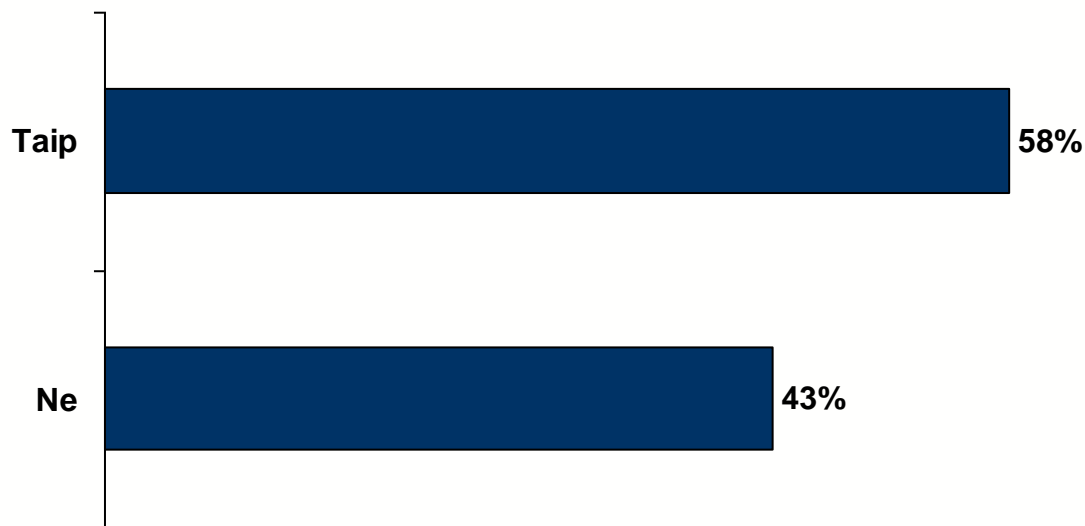
KUO JUMS NAUDINGAS DALYVAVIMAS ŠIOJE ASOCIACIJOJE?

ATVIRAS KLAUSIMAS, ATSAKO ĮMONĖS, PRIKLAUSANČIOS ASOCIACIJOMS, N=87

AR ESATE GIRDĖJĘS, KAD LIETUVOJE ASMENYS IR ORGANIZACIJOS SIEKTŲ DARYTI ĮTAKĄ SPRENDIMŲ PRIĖMIMUI, TEISĖS AKTŲ LEIDYBAI?

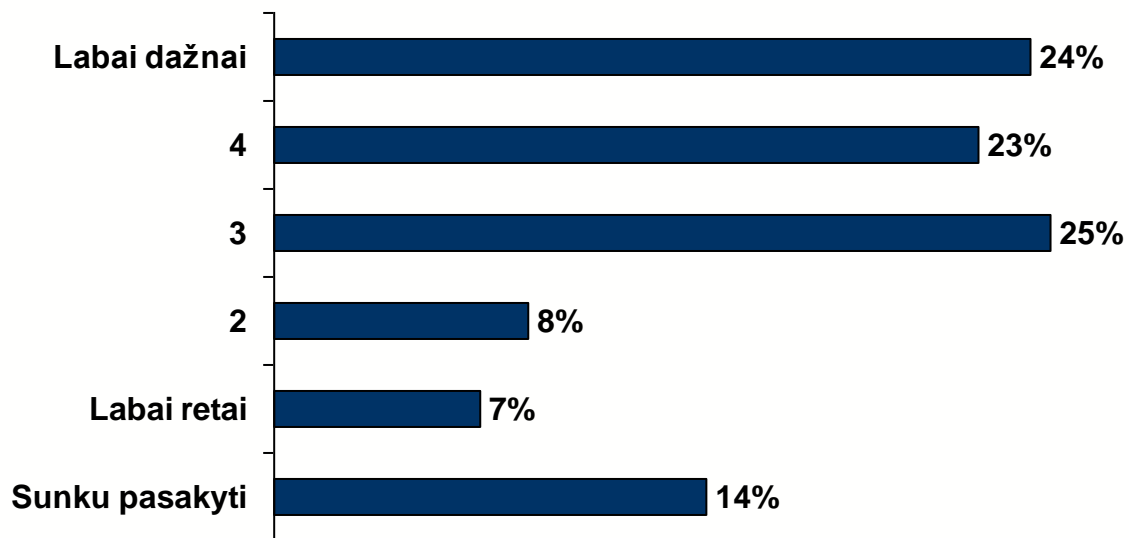

Dauguma (58%) apklaustųjų teigia, kad jiems teko girdėti apie sprendimams, teisės aktų leidybai daromą įtaką. Dažniau apie tai girdėjo stambių įmonių (kuriose daugiau kaip 50 darbuotojų) atstovai – 82%, asociacijų nariai – 71%. Beveik pusė girdėjusių apie daromą įtaką nurodė, kad tokie atvejai dažni/ labai dažni – 47%.

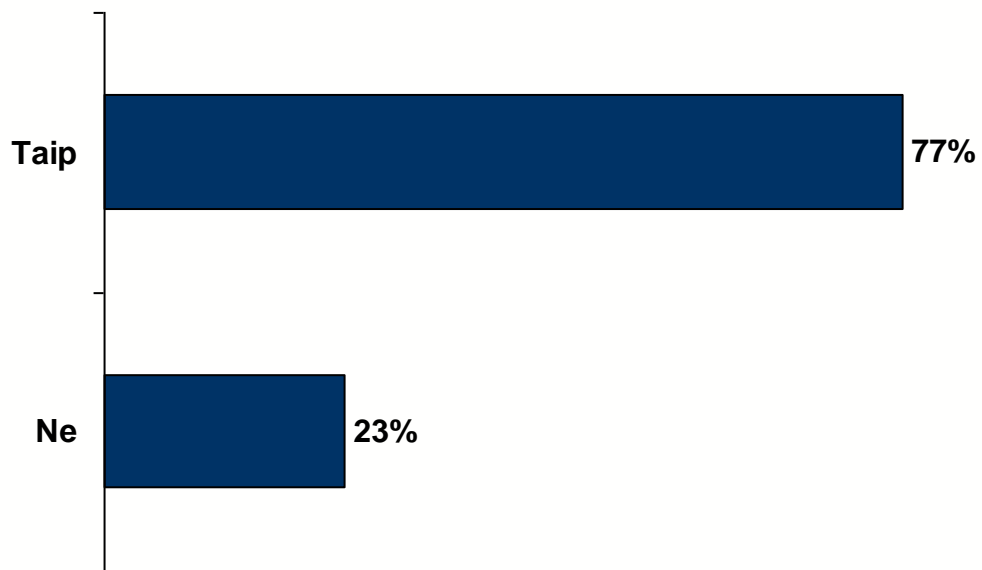

JŪSŲ NUOMONE, KAIP DAŽNAI LIETUVOJE ASMENYS IR ORGANIZACIJOS SIEKIA DARYTI ĮTAKĄ SPRENDIMŲ PRIĖMIMUI ARBA TEISĖS AKTŲ LEIDYBAI?

ATSAKO ĮMONĖS, GIRDĖJUSIOS APIE ĮTAKOS DARYMĄ SPRENDIMŲ PRIĖMIMUI ARBA TEISĖS AKTŲ LEIDYBAI, N=347

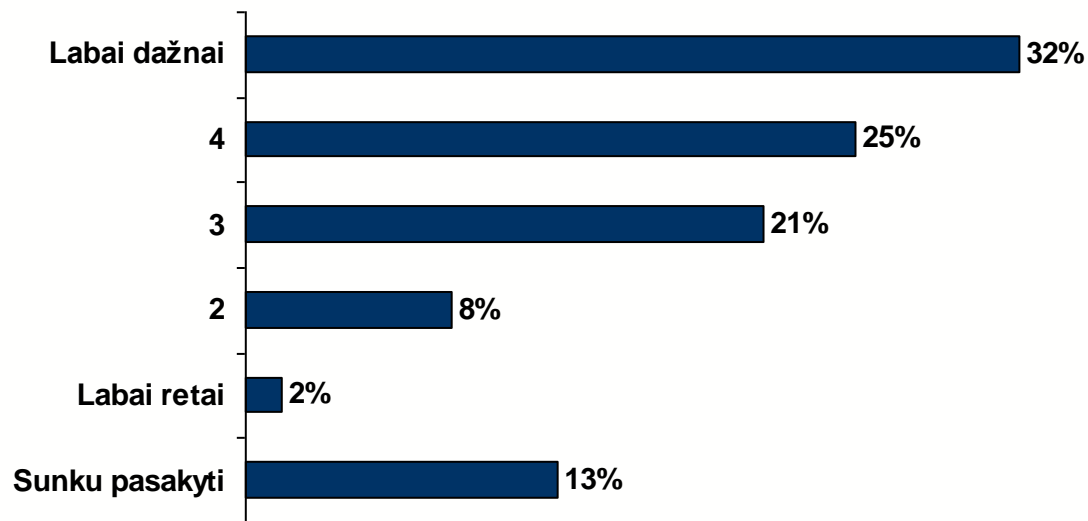
AR ESATE GIRDĖJĘS, KAD POLITIKAI AR VALSTYBĖS TARNAUTOJAI PRIIMDAMI SPRENDIMUS SIEKTŲ NAUDOS IŠSKIRTINAI KONKREČIOMS INTERESŲ GRUPĖMS, UŽUOT PAISĖ VIEŠOJO INTERESO?

KAIP DAŽNAI, JŪSŲ NUOMONE, POLITIKAI AR VALSTYBĖS TARNAUTOJAI, PRIIMDAMI SPRENDIMUS, SIEKIA NAUDOS IŠSKIRTINAI KONKREČIOMS INTERESŲ GRUPĖMS, UŽUOT PAISĘ VIEŠOJO INTERESO?

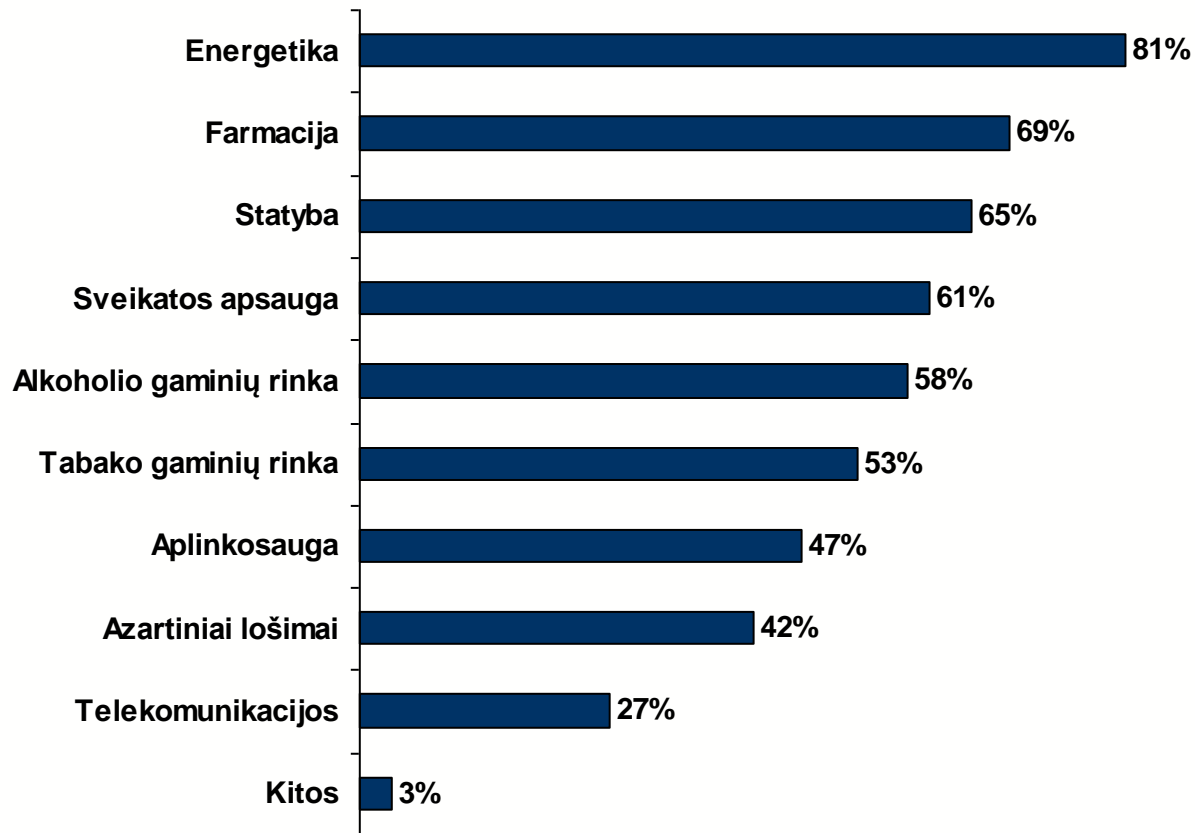
ATSAKO ĮMONĖS, GIRDĖJUSIOS, KAD POLITIKAI AR VALSTYBĖS TARNAUTOJAI, PRIIMDAMI SPRENDIMUS, SIEKIA NAUDOS IŠSKIRTINAI KONKREČIOMS INTERESŲ GRUPĖMS, UŽUOT PAISĘ VIEŠOJO INTERESO, N=464

77 % apklaustų įmonių atstovų nurodė, kad yra girdėję, kad politikai ir valstybės tarnautojai siekia naudoti grupes, o ne visuomenę. Dažniau nurodė, kad apie tai girdėjo, didesnės (50 ir daugiau darbuotojų) įmonės – 86%.

KURIOSE SRITYSE, JŪSŲ NUOMONE, DAŽNIAUSIAI SIEKIAMA DARYTI ĮTAKĄ SPRENDIMŲ PRIĖMIMUI LIETUVOJE?

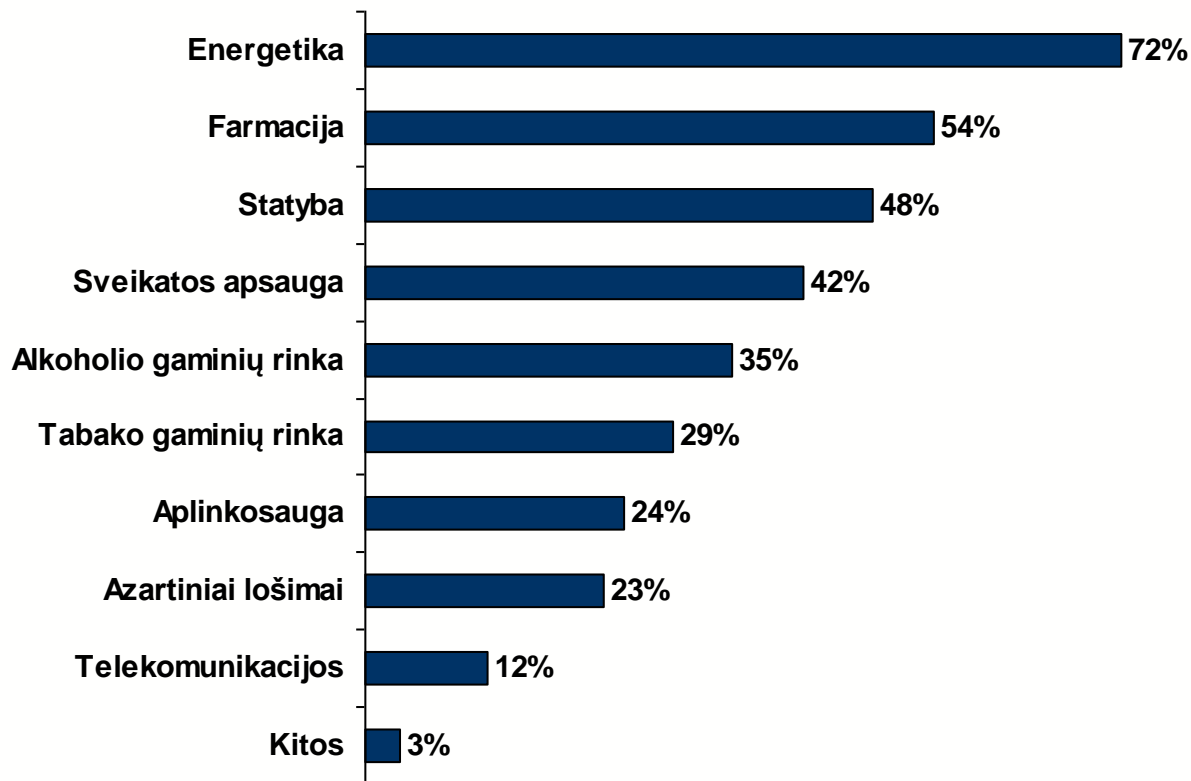
GALIMI KELI ATSAKYMAI

Farmacija ir sveikatos apsauga dažniausiai buvo nurodomos kartu – 48%, farmaciją atskirai nurodė 21%, o sveikatos apsaugą – 13%.

JŪSŲ NUOMONE, KURIOSE SRITYSE SPRENDIMUS PRIIMANTYS ASMENYS DAŽNIAUSIAI ATSIŽVELGIA Į INTERESŲ GRUPIŲ PASIŪLYMUS?

Visais atvejais realus poveikis, apklaustųjų manymu, yra mažesnis nei buvo siekiama jį daryti, pvz., nurodė, kad daromas poveikis energetikoje 81%, o kad į tai atsižvelgiama – 72%, telekomunikacijų srityje daromą įtaką nurodė 27%, o kad buvo realizuota – daugiau nei dvigubai mažiau – 12%. Sričių išsidėstymas pagal poveikio dydį yra toks pat, kaip ir pagal daromą įtaką, pirmoje vietoje su žymiu atotrūkiu energetika – 72%, antroje vietoje farmacija – 54%, trečioje vietoje – statyba – 48%.

**JŪSŲ NUOMONE, AR NURODYTOSE SRITYSE DIRBANTYS / JAS ATSTOVAUJANTYS
 ASMENYS / ORGANIZACIJOS INFORMACIJĄ APIE SAVO DAROMĄ ĮTAKĄ SPRENDIMŲ
 PRIĖMIMUI PATEIKIA VIEŠAI IR ATSKAITINGAI?**

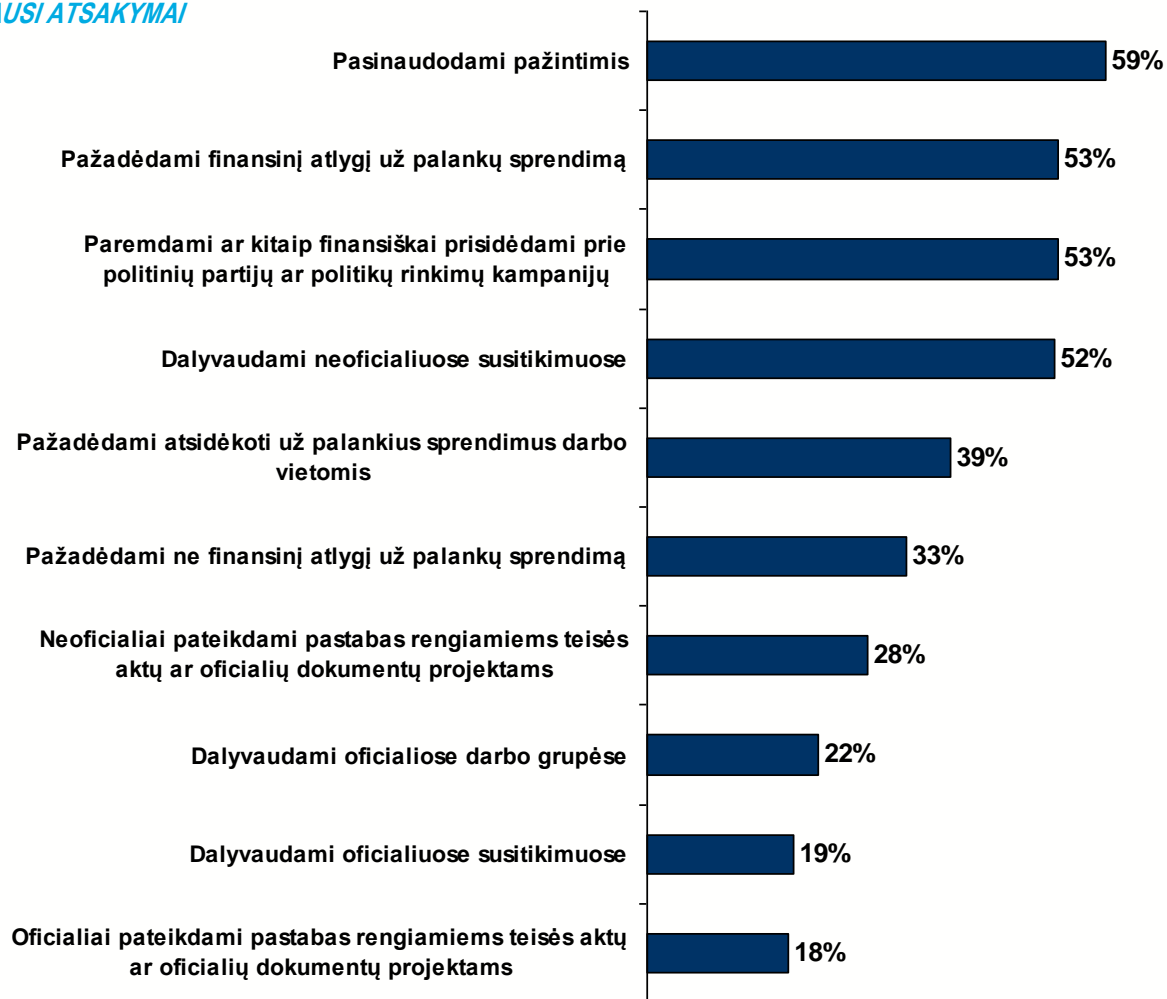
*SKALĖ NUO 1 IKI 5; BALAI 5 IR 4 – PATEIKIA INFORMACIJĄ VIEŠAI, 3 – VIDUTINIS
 VERTINIMAS, BALAI 1 IR 2 – INFORMACIJOS VIEŠAI NEPATEIKIA*

	Informaciją pateikia viešai	Vidutinis vertinimas	Informacijos viešai nepateikia	Sunku pasakyti
Telekomunikacijos	22%	23%	26%	29%
Aplinkosauga	13%	29%	32%	26%
Sveikatos apsauga	10%	23%	41%	26%
Energetika	8%	21%	48%	23%
Statyba	8%	26%	40%	27%
Tabako gaminių rinka	7%	16%	47%	30%
Farmacija	6%	19%	52%	24%
Alkoholio gaminių rinka	6%	18%	47%	29%
Azartiniai lošimai	4%	12%	52%	32%

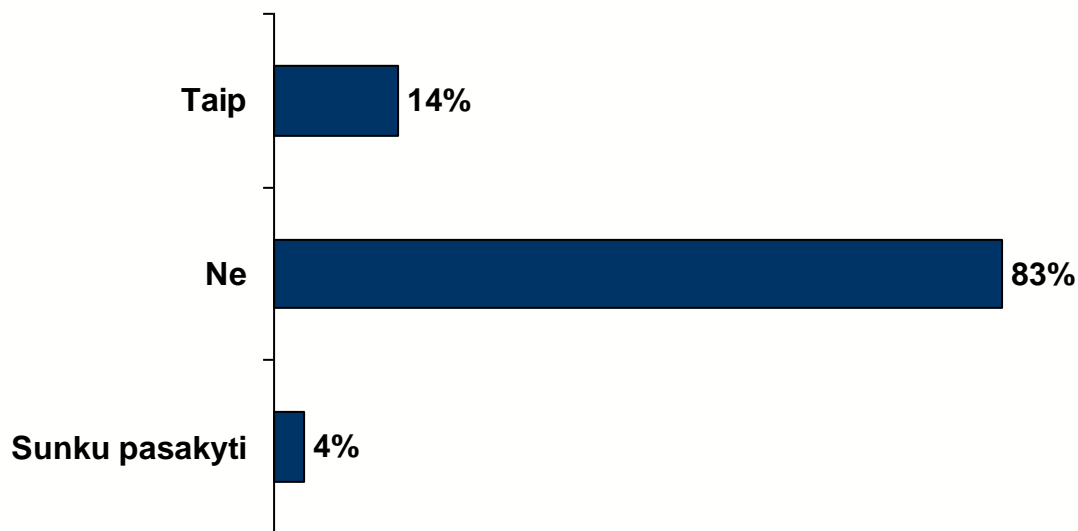
KOKIAIS BŪDAIS, JŪSŲ NUOMONE, LIETUVOJE DAŽNIAUSIAI VEIKIA INTERESŲ GRUPĖS IR ASMENYS (ARBA TIE, KURIE JUOS ATSTOVAUJA), SIEKDAMI DARYTI ĮTAKĄ SPRENDIMŲ PRIĖMIMUI?

5 SVARBIAUSI ATSAKYMAI

JŪSŲ NUOMONE, AR LIETUVOJE SPRENDIMŲ PRIĖMIMAS PAKANKAMAI ATVIRAS, KAD Į JĮ VIENODAI GALĖTŲ ĮSITRAUKTI VISOS SUINTERESUOTOS GRUPĖS?

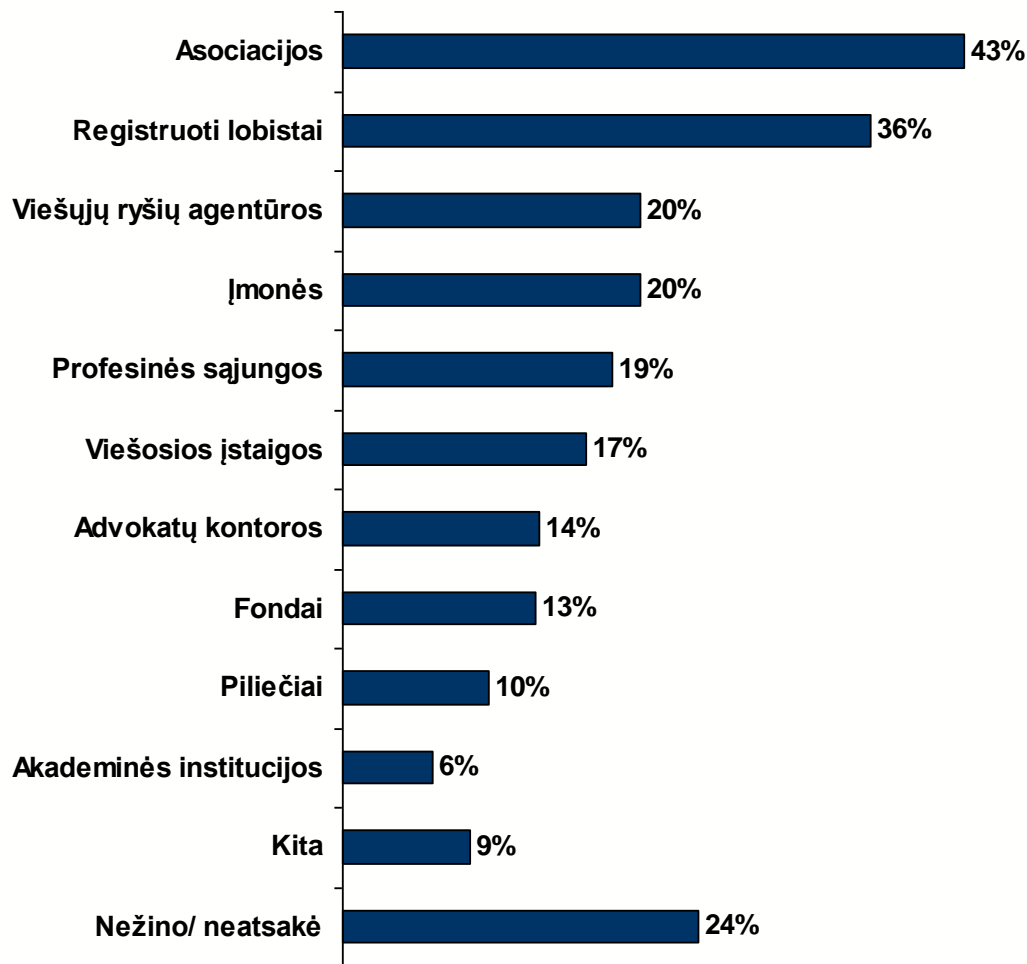

Didžioji dauguma (83%) įmonių nurodė, kad Lietuvoje sprendimų priėmimas nėra pakankamai atviras, kad į jį vienodai galėtų įsitraukti visos suinteresuotos grupės. Teigiamai tai įvertino tik 14% apklaustųjų. Daugiau teigiamų vertinimų išsakė tos įmonės, kurios turi rašytines elgesio taisykles – 20%.

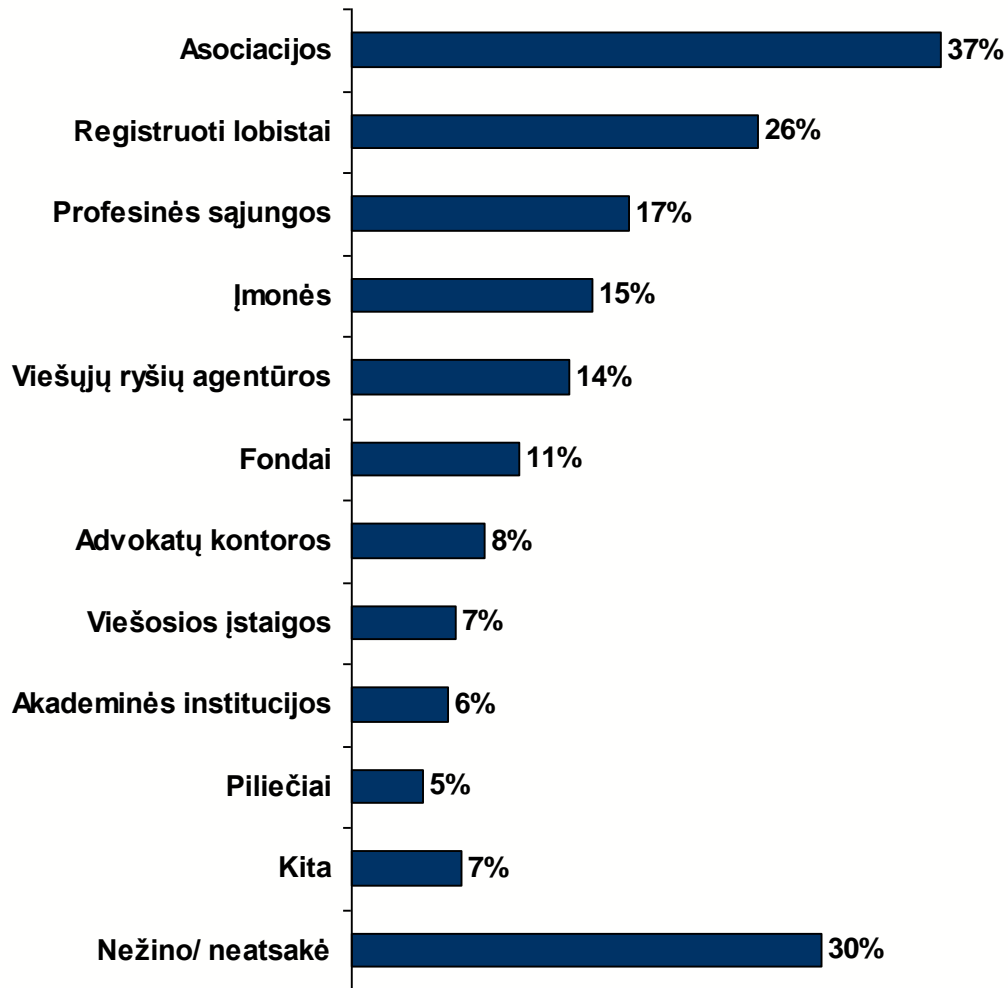
JŪSŲ NUOMONE, KURIE IŠ ŠIŲ ASMENŲ IR ORGANIZACIJŲ DAŽNIAUSIAI SIEKIA DARYTI ĮTAKĄ SPRENDIMŲ PRIĖMIMUI LIETUVOJE?

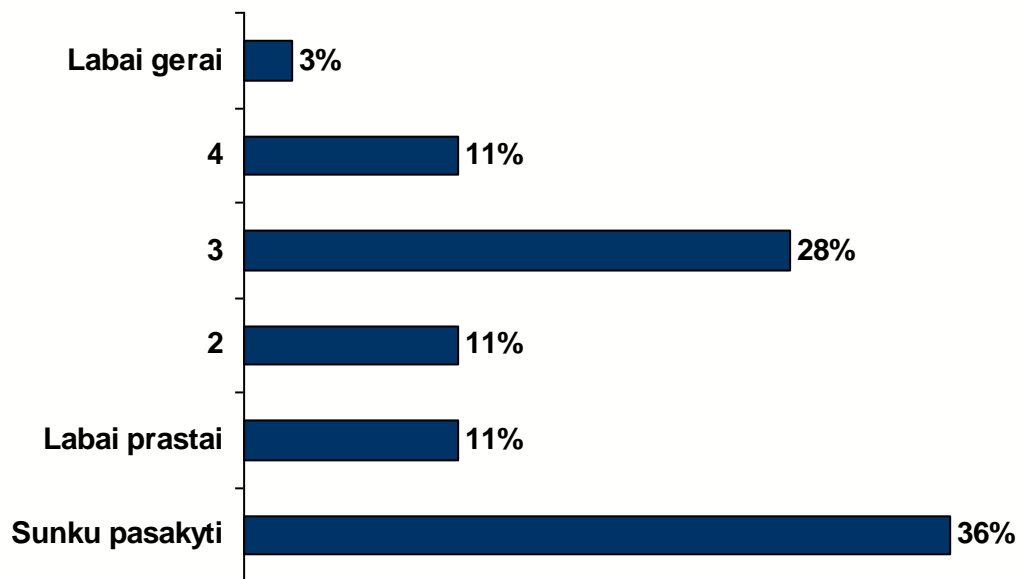
PER KOKIUS TARPININKUS, JŪSŲ NUOMONE, DAŽNIAUSIAI VEIKIA ŠIOS INTERESŲ GRUPĖS IR ASMENYS?

Į KURIŲ PASIŪLYMUS DAUGIAUSIAI ATSIŽVELGIAMA?

KAIP VERTINATE VYRIAUSIOSIOS TARNYBINĖS ETIKOS KOMISIJOS DARBĄ PRIŽIŪRINT LOBISTINĘ VEIKLĄ?

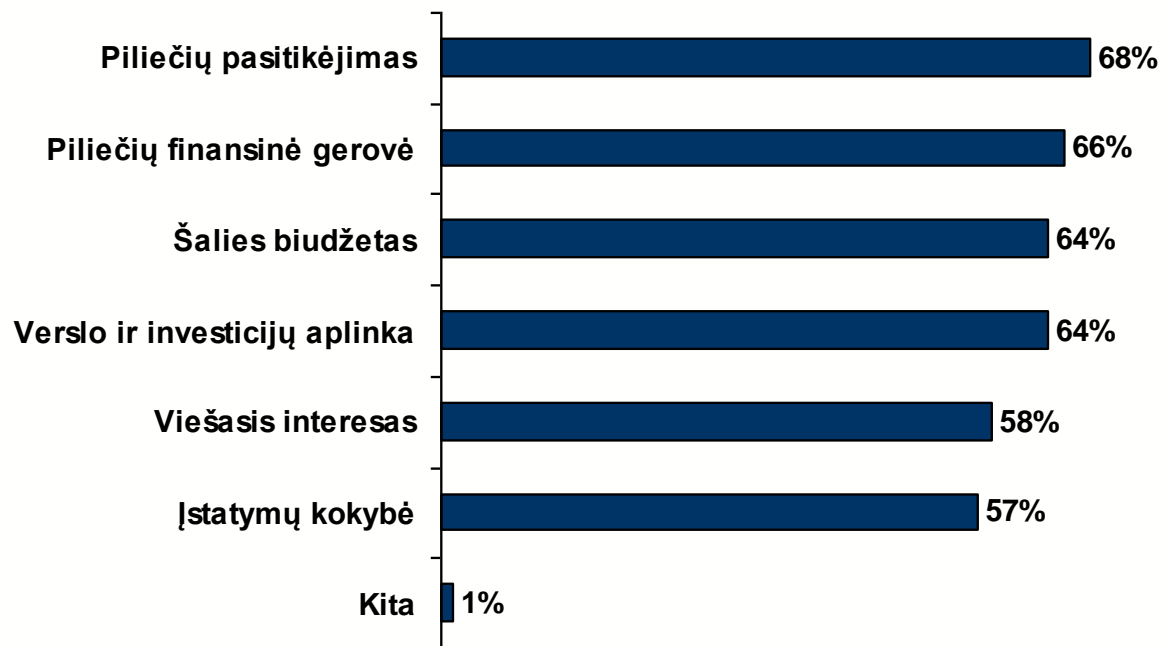

Verslininkai dažniausiai nurodė vidurinį vertinimą 5 balų skalėje – 28%. Labai gerai ir gerai buvo įvertinta 14% atvejų, o labai blogai ir blogai 22%. Didelė dalis – 36% negalėjo įvertinti šios komisijos darbo

JŪSŲ NUOMONE, KAS LABIAUSIAI NUKENČIA NUO NESKAIDRIOS ĮTAKOS DARYMO PRIIMANT SPRENDIMUS?

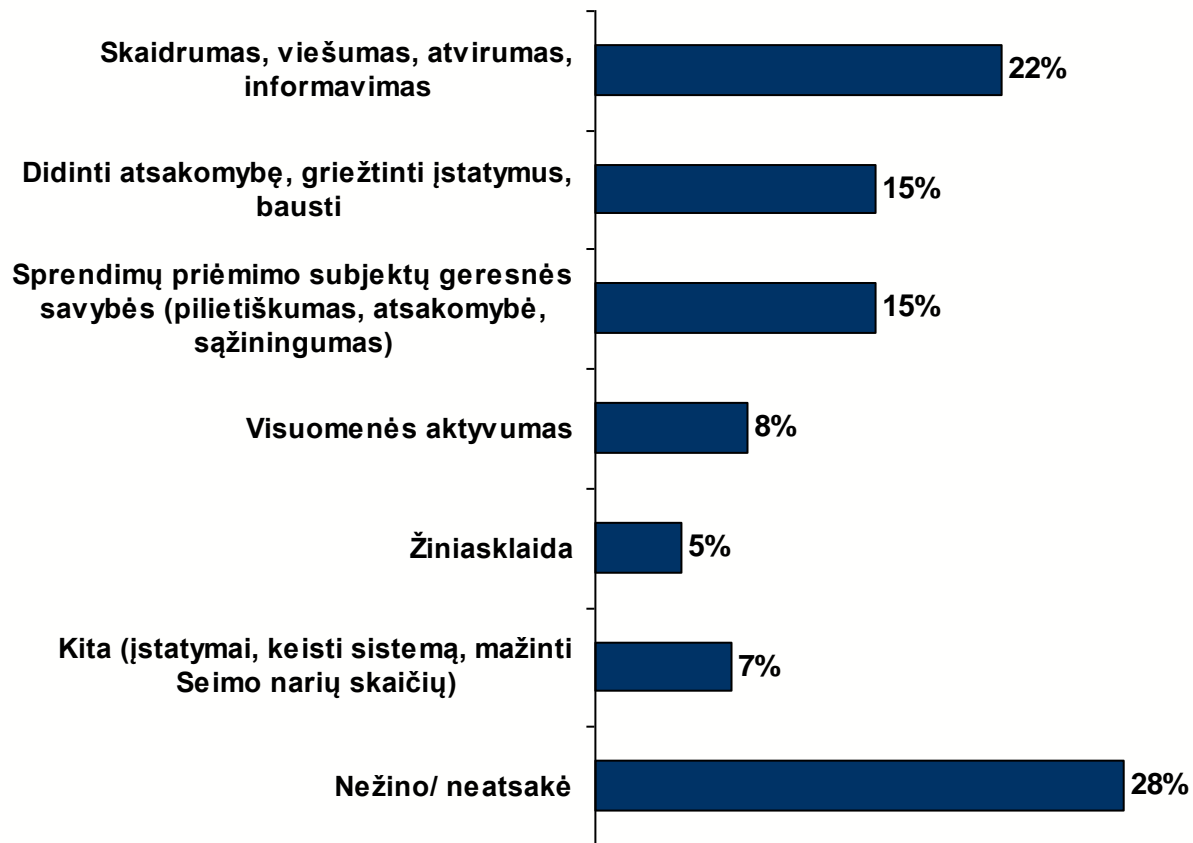
GALIMI KELI ATSAKYMAI

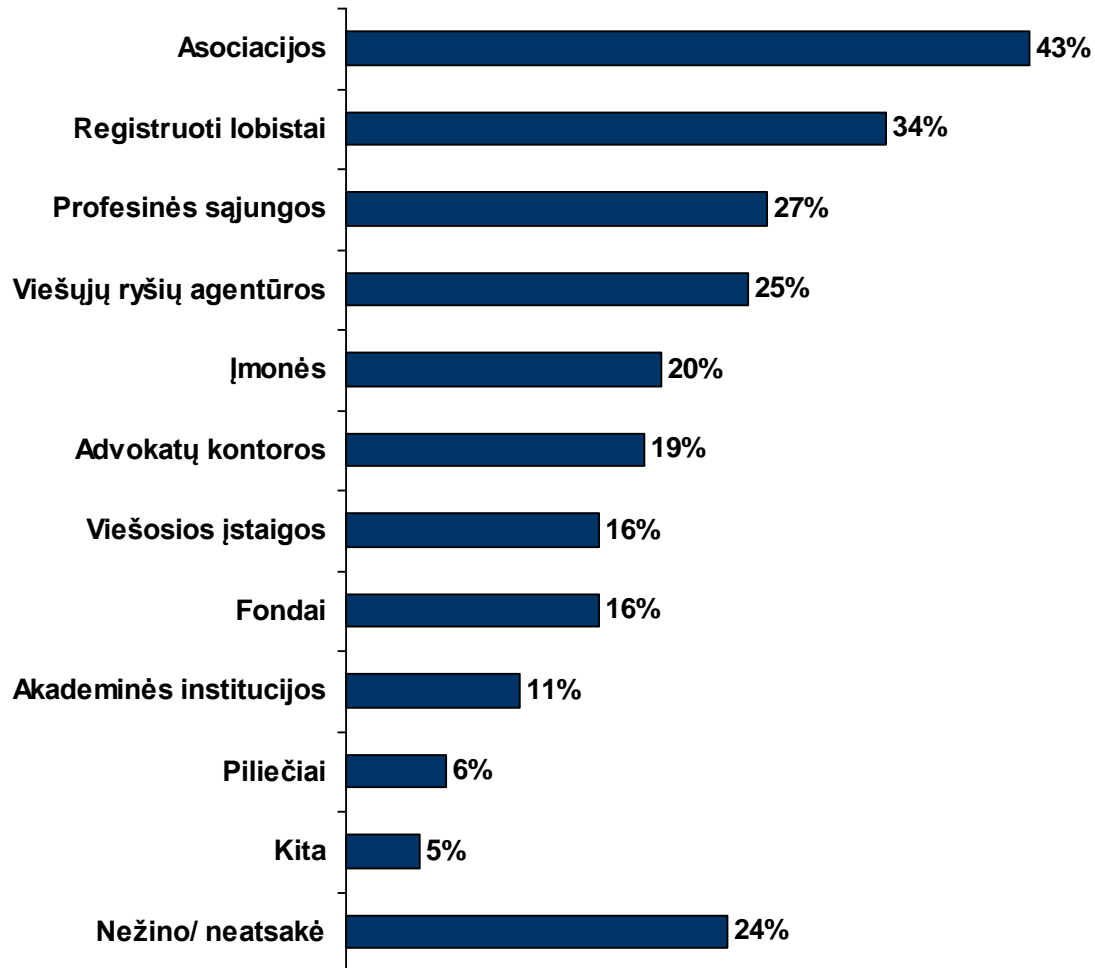

KAS, JŪSŲ NUOMONE, LABIAUSIAI PRISIDĖTŲ PRIE DIDESNIO SKAIDRUMO IR ATSKAITINGUMO / VIEŠUMO SPRENDIMŲ PRIĖMIMO PROCESĖ?

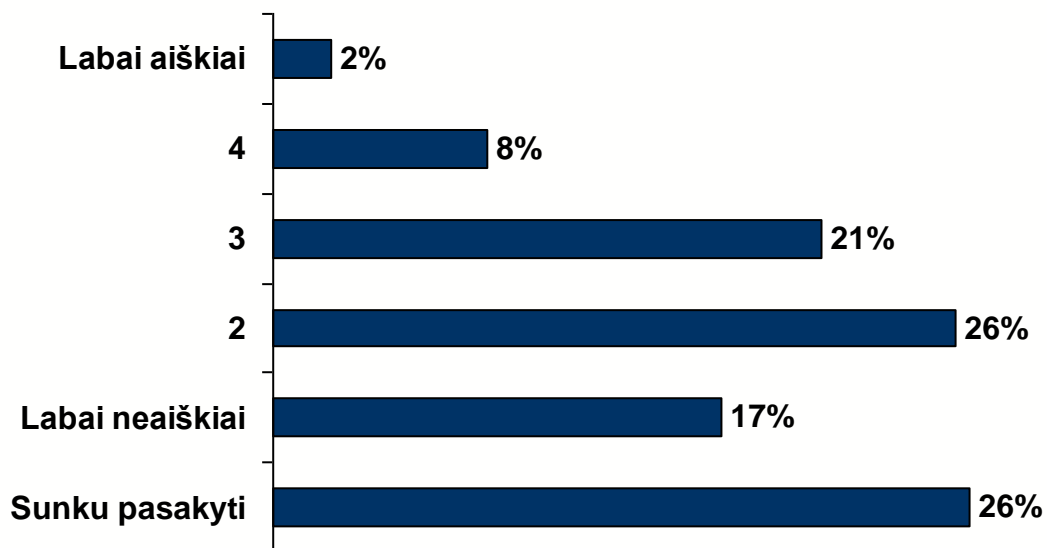
ATVIRAS KLAUSIMAS

KOKIEMS ASMENIMS AR ORGANIZACIJOMS LIETUVOJE LENGVIAUSIA SUDERINTI SUSITIKIMUS SU POLITIKAIS IR VALSTYBĖS TARNAUTOJAIS DĖL SPRENDIMŲ PRIĖMIMO?

**KAIP VERTINATE TEIGINĮ, KAD LIETUVOJE AIŠKIAI PATEIKIAMA VIEŠA INFORMACIJA
APIE VISAS INTERESŲ GRUPES, SU KURIOMIS BUVO KONSULTUOTASI PRIIMANT
SPRENDIMUS / TEIKIANT TEISĖS AKTŲ PASIŪLYMUS?**

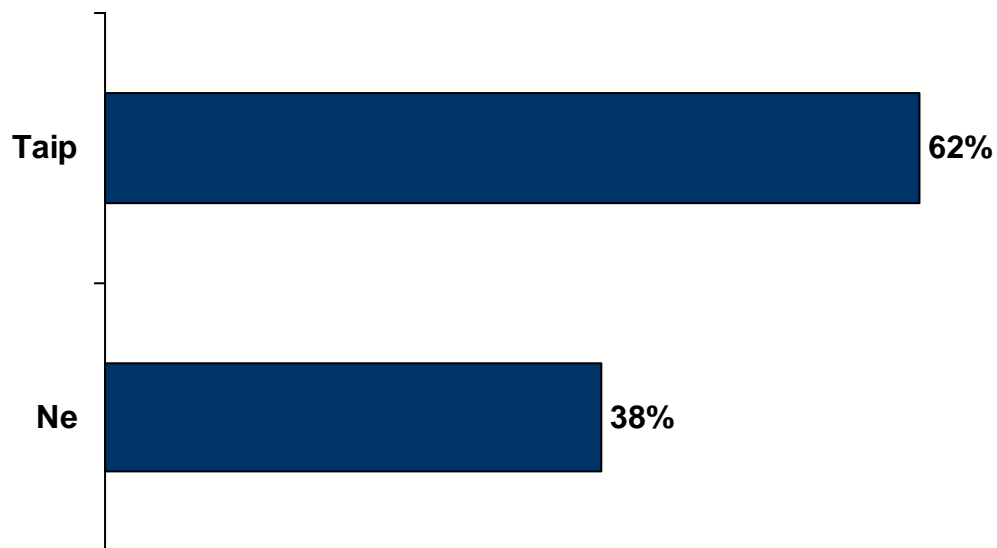
Beveik pusė visų apklaustų verslininkų mano, jog Lietuvoje neaiškiai pateikiama vieša informacija apie visas interesų grupes, su kuriomis buvo konsultuotasi priimant sprendimus (43 proc.).

KURIAME LYGMENYJE, JŪSŲ NUOMONE, POLITIKAI IR VALSTYBĖS TARNAUTOJAI DAŽNIAUSIAI PAINIOJA VIEŠUOSIUS IR PRIVAČIUOSIUS INTERESUS?

Kalbant apie viešųjų ir privačiųjų interesų konfliktų problemą, verslininkų vertinimu, dažniausiai interesai painiojami savivaldybių administracijose ir įmonėse, savivaldybių tarybose ir ministerijose.

**AR TEKO GIRDĖTI ATVEJŲ, KAI POLITIKAI ARBA VALSTYBĖS TARNAUTOJAI, BAIGĘ
TARNYBĄ, GAVO PAREIGAS PRIVAČIAME SEKTORIUJE KAIP ATLYGĮ UŽ PRIIMTUS
SPRENDIMUS?**

AR JUMS TEKO GIRDĖTI ATVEJŲ, KAI ĮTAKĄ SPRENDIMAMS SIEKIAMA DARYTI PER POLITIKŲ PATARĖJUS IR VIEŠUOSIUS KONSULTANTUS?

Dauguma apklaustųjų yra girdėję apie atvejus, kai įtaka sprendimams yra daroma per politikų patarėjus ir konsultantus – 55%. Dažniau tai įmonės, kurios savo darbe orientuojasi į kitų šalių rinkas.

„Transparency International“ Lietuvos skyrius negali prisiimti atsakomybės už pasekmes, galinčias atsirasti dėl šio tyrimo informacijos naudojimo kitais tikslais ar kituose kontekstuose. Europos Komisija negali būti laikoma atsakinga už bet kokį čia pateiktos informacijos panaudojimą. Informacija, pateikta šiame leidinyje nebūtinai atspindi oficialią Europos Komisijos nuomonę ar poziciją.

www.skaidrumas.lt

www.facebook.com/TILietuva

info@transparency.lt

2014 „Transparency International“ Lietuvos skyrius